

odborom sledeče organe za naslednje okraje, ki pridejo za slovensko prebivalstvo v poštev:

1. Franceta Goričan, potovalnega učitelja, za sodni okraj Celje, Šmarje, Laško, politični okraj Konjice.

2. Martina Jelovšek, živinorejskega nadzornika, za politični okraj Slovenji Gradec, sodna okraja Gornji Grad in Vransko.

3. Antona Jentsch, ravnatelj, za politični okraj Radgona, sodna okraja Lipnica, Wildon.

4. Karola Kittel, asistenta, za sodnijski okraj Arvež.

5. Franceta Matiašič, c. k. vinarskega nadzornika, za politična okraja Ptuj in Brežice.

6. Rikarda Petrovan, c. k. kletarskega nadzornika, za sodnijske okraja Maribor in Sv. Lenart.

7. Otona Brüdersa, strokovnega nadzorovalnega organa za celo kronovino za pridelovanje zelenjadi in krompirja.

Ti organi niso le dolžni natanko čuvati, da se ljudstvo natanko ravna po obstoječih ukazih o obdelovanju produktivnega površja s žitom, oziroma z zelenjadami, ampak morajo iti kmetovalcem v vseh kmetijskih zadevah na roko z dejanjem in nasveti.

Zankaze žetvenih komisarijev, ki nosijo v službi na levi roki belozelen trak in imajo tudi posebne izkaznice, morajo na vsak način ubogati žetvene komisije in kmetovalci v vseh zadevah, ki se tičejo obdelovanja polja in žetve.

Ob tej priliki še posebej opozarja namestništvo kmetovalce na sledeče točke:

Da postane zemlja krepka in rodovitna, polaga se naj največja važnost na zadostno produkcijo, pravo ravnanje in uporabo hlevskega gnoja; ako pa ga sploh nimamo ali ne v zadostnih množinah, naj se pravočasno skrbi za zadostne množine umetnih gnojil.

Nadalje se naj zemlja obseje s semenjem najboljših vrste, kajti od njega zavisi, kakor od pravega kolobarjenja kakovost pridelkov.

Vseposod, kjer je setev slabo prezimila, se naj dotično površje podorje, in zemlja poseje z drugim primernim letnim semenom, da se na ta način popolnoma izrazi ves za obdelovanje pripraven svet. Tudi se naj obrača na gojo in ohranjenje domače živine največja pozornost. Ker je vsled vojaške dobave število konj jako zmanjšano, treba bo tudi v večji meri privaditi krave za vožnjo.

Samoobsebi je umevno, da je treba z ozirom na zmajraj grozečo nevarnost kuge na gobcu in parkljih, jako paziti na zdravstveno stanje domače živine.

Razglas glede oddaje subvencijskih bikov okrajem, podružnicam in občinam. Centralni odbor bo sprejemal tudi leta 1915 po razmerju sredstev, katere mu bodeta dala na razpolago državna vlada in visoki deželni odbor, prošnje za subvencionirane bika iz takih okrajev, v katerih ni poskrbljeno za urejeno bikorejo niti z živinorejskimi, niti z bikorejskimi zadrugami. Ker bodo državna sredstva vsled vojnega položaja najbrž zdatno skrčena, nastane neizogibna potreba, nastaviti bika le v takih občinah, kjer sploh ni za plemenitev pripravnih bikov plemenjakov; v onih občinah, v katerih se že nahajajo subvencionirani biki, pa skrbeti z umno rejo in gojo za to, da ostanejo za plemenitev uporabni še nadaljnje leto. Stremiti bo se toraj moralo za tem, da se zahteva triletna, oziroma štiriletna doba vzdrževanja bika; sicer se je bati, da bi se vsled pomanjkanja denarnih sredstev ne mogel pokriti pomanjkljaj. Plemenski biki se bodo nakupili pod strokovnjaškim nadzorstvom deželnih strokovnjakov, kakor tudi uradnih živinovozdravnikov spomladi 1915 in jeseni 1915 v domačih plemenskih okoliših. Nakupne in prevozne stroške trpi subvencijski sklad Subvencijski biki se oddajo od postaje proč, katero je treba naznaniti. Od te naprej pa mora plačati nadaljnje prevozne stroške prevzemnik bika. Prošnjiki dobijo bika za 60% kupne cene; v

slednjo se všteje varščina po 50 K, katero je treba položiti. Jamstvena doba traja 2 leti, to se pravi, pri pravilni oskrbi bika preide plemenjak po 2 letih v last prejemnika. Ako pa bikorej ne izpolnjuje dolžnosti, za katere se mora prej obvezati s posebnim reverzom, obvezan je vrniti subvencijo. Tudi zapade njegova varščina, če ne prevzame poslanega bika. Kmetovalci, ki želijo dobiti plemenskega bika, morajo to v prvi vrsti naznaniti okrajnemu odboru, in če ta odkloni posredovanje, načelstvu najbližje kmetijske podružnice ali pa domačemu občinskemu predstojništvu in položiti pri predznambi za subvencijskega bika varščino v znesku 50 K ter podpisati obveznico. Da si kmetijska družba lahko pravočasno oskrbi potrebno število bikov, želimo, da se ji predloži prijave vsaj najpozneje do konca meseca aprila 1915. Družba se ne more obvezati, da bo bika poslala do kakega že v naprej določenega roka. Ako se ne bi mogla potreba pokriti spomladi, zgodilo bo se to naknadno z jesenskimi nakupom. Reverzi se dobijo pri kmetijski družbi ali pa pri okrajnih zastopih. — V Gradcu, dne 21. januarja 1915. Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

P. n. svinjerejcem na Štajerskem. Z ozirom na nameravano pomnoženo oddajo plemenskih merjascev zastran c. k. kmetijske družbe najbrž ne bo zadostovalo število merjaščekov iz družbenih vzrejalšč in iz posameznih zasebnih svinjerejskih gospodarstev, od katerih je do sedaj kupoval osrednji odbor plemenske merjasce. Nastala bo potreba, privzeti za prodajo merjaščekov tudi druge zasebne vzreje, katere so se izkazale, zlasti pa one, kojih plemenske živali izhajajo iz družbenih vzrejalšč. Prijazno vabimo vse svinjerejce, naj se zglasijo pri osrednjem odboru c. k. kmetijske družbe in naznanijo, koliko merjaščekov v starosti 5 do 7 mesecev bi mogli dobaviti leta 1915 c. k. kmetijski družbi. — Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Vporabljanje vseh za pašo živine primernih planin in pašnikov. V interesu splošnosti se zahteva, da bi se redilo vedno več živine. K temu pa se rabi več krme in to zahteva nujno, da bi se naj kolikor mogoče izrabljale vse možnosti za prerojo živine.

Iz mnenj poljedelskih krogov je posneti, da se v resnici ne izrabljajo vse za pašo živine primerne planine in pašniki od njihovih posestnikov.

Občinska predstojništva morajo torej s poizvedbami vgotoviti vse take planine in pašnike, ki se dosedaj niso vporabljali za pašo in morajo opominjati njih posestnike, da dajo to zemljo na razpolago za pašo.

Kadar bodo po primerni razglasitvi na razpolago taki kosi zemlje v občini kakor tudi med sosednimi občinami — potem se bode moralo vplivati na to, da se na take pašnike, ki so na razpolago, spusti po občinah ali po dogovoru dveh ali več sosednih občin mlada živina in sicer tako, da se gonijo na pašo na strme in manj dobre planine ovce in koze.

Naredbe proti alkoholizmu. Med pojave, na katere morajo politične oblasti med izrednimi razmerami, ki so posledica vojnega stanja, radi vzdrževanja javne varnosti in javnega reda kakor tudi v higijeni in ljudsko-gospodarskem oziru obračati posebno opozornost, spada zloraba alkohola, ki se v mnogih krajih tudi v tem resnem času neprenehoma razširja. Alkoholizem ne zmanjšuje samo odpornosti človeškega telesa proti žugajočim kažnim boleznim, ter ne ogroža samo prehranitve ljudstva in javne varnosti in reda, ampak tudi vzbuja javno pohujšanje in žali domoljubna čustva vseh lojalnih elementov, ki so v tem resnem času v skrbi za blagostanje države.

Najbolj uspešno varstvo in najbolj uspešna odprava proti uničujočim in žalostnim učinkom zlorabe alkohola v sedanjem času bi bile pred vsem naredbi, ki neposredno zabranjujejo užitek

žganih opojnih pijač in ki imajo namen omejiti priložnost pitja.

Za naredbe te vrste morajo zadostovati obstoječe zakonite norme tako dolgo, da bode izdan zakon o pijačevanju.

Razven obrtnega reda (§ 54, odst. 2) nudijo Najvišje določbe, izdane z ukazom z dne 19. januarja 1853, št. 10 dr. zak., o delokrogu političnih oblasti ter temeljna načela o delokrogu policijskih oblasti z dne 10. decembra 1850 političnim in cesarskim policijskim oblastvom zelo dragocen pripomoček za boj proti zlorabi alkohola. V tem oziru pridejo pred vsem v poštev §§ 22 in 35 A. Najvišjih določb o ustanovitvi in uradovanju okrajnih uradov oziroma političnih okrajnih oblastev, po katerih mora politična okrajna oblast skrbeti za vzdrževanje varnosti in javnega reda in miru in ukrepati vse naredbi, ki se odredijo v zadevi policijske uprave s zakoni in ukazi predpostavljenih oblasti ali katere ista sama odredi.

A. Z odlokom z dne 30. avgusta 1914, št. 7/425 Mob./1, je ukazal namestništvo političnim podoblastvom po § 1, odstavek 4, ministrskega ukaza z dne 3. aprila 1855, dr. zak. št. 62, ako je za krajevne razmere potrebno, za čas sedanjega izrednega položaja omejivati uro zapiranja za gostilniške in krčmarske obrti oziroma za posamezne kategorije gostilniških in krčmarskih obrti (za žganjarne itd.) v vseh ali pa v posameznih krajevnih občinah svojega upravnega okraja.

B. Z odlokom z dne 14. septembra 1914, št. 27.800, je priporočilo trgovsko ministerstvo „omejitev policijske zatvorne ure za žganjarne“, k čemur dajejo pripomoček določbe § 54 obrtnega reda. Pri intimaciji tega odloka tuor. št. 4/3512/1, z dne 21. oktobra 1914 je bil podoblastvom prepuščeno, da nadalje omejijo uro zapiranja za žganjarne in vinotoče, kjer se vino stoji pije, pod gotovimi pogoji tudi čez mero pod A že danih ukazov ter določijo popolno zapiranje žganjarn in prodajaln na malo ob nedeljah in praznikih, da z eventualnim diferenciranjem obratov tudi določijo za ostale gostilniške in krčmarske obrti primerno policijsko uro, kolikor je to mogoče brez prevelikega otežkočenja javnega prometa in legitimnega pridobitnega življenja.

C. Z odlokom z dne 20. januarja 1915, št. 10.958, je c. in kr. vojno ministerstvo načeloma prepovedalo oddajo alkoholnih pijač moštvu v železniškem prometu in ukazalo transportnim poveljnikom (ter jim istočasno dalo ukaze o posameznih izjemnih slučajih), da naj skrbijo za to, da 5 ur pred nastopom transporta nihče ne daje četam alkoholskih pijač. Ta ukaz je bil (na opomin c. kr. ministerstva za notranje stvari, z dne 9. februarja 1915, št. 1654/S) z razglasom namestništva z dne 18. februarja 1915, št. 11/363/1, splošno (zlasti z lepaki na kolodvorih) publiciran in pod podoblastvom intimiran z ukazom, da opozorijo gostilničarje na kolodvorih kakor tudi okrepčevalna mesta „Rudečega križa“ na to prepoved s posebnimi dopisi.

K temu se naj tudi pripomni, da je c. kr. železniško ministerstvo prepovedalo vsem železniškim gostilnam v področju c. kr. državnih železnic točiti alkoholne in žgane opojne pijače moštvu, ki spada h kakršnemkoli vojaškemu transportu, ki je namenjen proti bojnemu pozorišču in prosiло uprave zasebnih železnic, da ukrepejo za svoje področje podobne odredbe.

D. Končno se opozarja na razglas, ki izide v št. 25 dež. zak. in uk. za Štajersko, ki zlasti urejuje čas zapiranja žganjarn in istočasno prepoveduje vsake drugo točenje, malo prodajo ali prodajo na drobno žganih in opojnih pijač v gostilnah, kavarnah, kavarniških pivnicah, trgovinah itd. za oni čas, v katerem morajo po navedenem ukazu biti žganjarne zaprte, da bi zagural zaželen vspeh, namreč omejitev zlorabe alkoholskih pijač.

Od ces. kr. namestništva.

V našem kraju

se vsaka vremenska prememba posebno natančno občuti, in posledice so ji kašelj, hripavost, bolezn v grlu in zaslezenje. Toda čestokrat smo se prepričali, da se vsa ta zla dajo urno odstra-

niti, ako uporabimo takoj Feller-jev fluid iz rastlinskih izvlečkov s znakom „Elsa fluid“, ker učinkuje razslezujoče, kašelj odstranjuje, pomirjuje bolečine in nahod. Tudi bolečine, ki so nastale vsled prehlajenja ali prepiba, to sredstvo sigurno odstrani in ga toraj našim čitate-

ljem v vseh teh slučajih priporočamo. 12 steklenic pošlje poštino prosto za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg 241 (Hrvatsko), kjer se obenem tudi lahko naroči Feller-jeva čistilne kroglice s znakom „Elsa Pillen“, 6 škatlic za samo 4 krone in 40 vinarjev. luos - - -